

УДК 636.32/. 38.03

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.139.1.25>

ВПЛИВ ПОРОДНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА ПРОДУКТИВНІ ПОКАЗНИКИ ОВЕЦЬ

Голубенко Т.Л. – к.с.-г.н., доцент,

завідувач кафедри технології виробництва та переробки продукції тваринництва,
Вінницький національний аграрний університет

Разанова О.П. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри технології виробництва та переробки продукції тваринництва,
Вінницький національний аграрний університет

Ткаченко Т.Ю. – к.с.-г.н.,

старший викладач кафедри технології виробництва
та переробки продукції тваринництва,
Вінницький національний аграрний університет

У сучасному інтенсивному вівчарстві основна увага приділяється виробництву м'яса ягнят та молододі баранини, яке складає до 90 і більше відсотків загальної вартості продукції цієї галузі, з яких до 80% отримують завдяки реалізації ягнят. Одним з найважливіших методів підйому вівчарства є система розведення тварин, яка значною мірою дозволяє галузі відповідати вимогам ринку. Основним методом створення вівчарства м'ясного напрямку продуктивності є схрещування тонкорунних, напівтонкорунних та помісних овець з баранами кращого світового генофонду м'ясошерстних і гладкошерстних порід. Рівень продуктивності значною мірою взаємопов'язаний із розмірами тварини, зміною живої маси за періодами вирощування. На зміну величини живої маси впливають численні чинники: стать, вік, породність, вгодованість, рівень годівлі, стан здоров'я. Найбільш високий абсолютний приріст у молочний період виявився у 2 групі. Їхня перевага над чистопородними однолітками склала 2,98 кг або 13,4%. У період відгодівлі також спостерігалися високі прирости живої маси та максимальний абсолютний приріст мали помісні баранчики. У помісного молодняка він становив 6,60 кг, що у 7,5% вище, ніж в чистопородного. Помісні ягнята відрізнялися від чистопородних більшим розміром, що підтверджується великими промірами висоти в холці та крижах, косої довжини тулуба. У баранчиків 2 групи порівняно з чистопородними однолітками були вищими показники промірів тулуба, а саме: ширини в маклоках (при народженні на 3,3; у віці 4 місяців – на 2,9, у 6 місяців – на 13,7% відповідно; – 10,9%. Були розраховані найпоширеніші індекси, з допомогою яких можна встановити пропорційність у розвитку тварин різних генотипів. У 6-місячному віці суттєвих відмінностей за індексом високоногості і розтягнутості між групами зазначено не було. Грудний індекс характеризує відносний розвиток грудей. Двопородні помісі мали максимальне значення цього показника – 78,2%, що більше чистопородних однолітків на 5,4%. Певною перевагою за індексом збитості характеризувалися баранчики 2 групи – 109,5%, що вище на 3,6%, ніж у контролі. Найменшим індексом кісткості характеризувалися помісі, що говорить про легкість кістяка.

Ключові слова: вівці, меринос, дорпер, запліднюваність, збереження ягнят, плодючість маток, індекс компактності, середньодобовий приріст, проміри.

Golubenko T.L., Razanova O.P., Tkachenko T.Yu. Influence of breed characteristics on the productive performance of sheep

In modern intensive sheep farming, the primary focus is on the production of lamb meat and young mutton, which constitutes up to 90% or more of the total product value in this industry, with up to 80% derived from the sale of lambs. One of the most crucial methods for advancing sheep farming is the animal breeding system, which significantly aligns the industry with market demands. The primary method for creating sheep farming geared towards meat productivity is the crossbreeding of fine-wool, semi-fine-wool, and hybrid sheep with rams from the best global gene pool of wool-meat and smooth-haired breeds. Productivity levels are closely related to the

size of the animals and changes in live weight during the growing periods. Many factors influence changes in live weight: sex, age, breed, body condition, feeding level, and health status. The highest absolute growth in the milk period was observed in group 2, with their advantage over purebred peers being 2.98 kg or 13.4%. During the fattening period, there were also high live weight gains, and the highest absolute growth was observed in crossbred rams. In crossbred young animals, it was 6.60 kg, which is 7.5% higher than in purebreds. Crossbred lambs were larger than purebreds, as confirmed by greater measurements of withers and rump height, and body length. Rams of group 2 had higher body measurements compared to purebred peers, specifically in rump width (by 3.3% at birth; by 2.9% at 4 months; by 13.7% at 6 months). The most common indices were calculated, which can establish proportionality in the development of animals of different genotypes. At 6 months, there were no significant differences in the high-leggedness and extensibility indices between the groups. The chest index characterizes the relative development of the chest. The two-breed hybrids had the highest value for this indicator – 78.2%, which is 5.4% higher than purebred peers. Rams of group 2 had a certain advantage in the compactness index – 109.5%, which is 3.6% higher than the control group. The lowest bone index was characteristic of crossbreeds, indicating lighter bones.

Key words: sheep, merino, dorpers, fertility, lamb survival, ewe fertility, compactness index, average daily gain, measurements.

Постановка проблеми. Вівчарство – окрема галузь тваринництва, яка забезпечує розведення овець і виготовлення сировини для легкої промисловості і харчових продуктів. Найціннішим продуктом є шерсть, яку використовують у виробництві тканин, трикотажу, килимів, валяних виробів тощо. Зі шкір овець виготовляють хутряні вироби. З молока грубошерстих овець – сири [4]. В і в ц і серед сільськогосподарських тварин потребують для годівлі найменшої частки концентрованих кормів і характеризуються найвищою ефективністю використання всіх їх видів, особливо пасовищних. Сьогодні в сільськогосподарських підприємствах та у населення утримується близько 3 млн га. природних пасовищ і 1,6 млн га. сіножатей, які здатні навіть за мінімальної врожайності 30-5 ц. з га можуть повністю забезпечити кормами 6-9 млн. голів овець. В Україні овець розводять в усіх кліматичних зонах. Основне їх поголів'я розміщено в Степовій зоні. Зі всіх видів сировини, що отримується від овець, найбільше значення має шерсть, яка завдяки особливим технічним властивостям (міцності, розтяжності, пружності, гігроскопічності) і іншим якостям є незамінною сировиною для виготовлення тканин, килимів, валяного взуття, фетрових і інших виробів [1, 5].

Овчина – шукура, знята з вівці, основний вид сировини для хутряних виробів. Овече молоко – цінний продукт живлення. За вмістом живильних речовин воно значно цінніше молока інших видів сільськогосподарських тварин. З нього виготовляють делікатесні високопоживні сири (бринзу) і різні молочнокислі продукти, що мають великий попит у населення [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вівчарство є однією з важливих галузей тваринництва. Від овець одержують вовну, баранину, овчину, смушки, жир, молоко. Основна продукція вівчарства – вовна, яка за властивими їй якостями (легкість, міцність, гігроскопічність, теплопровідність, гігієнічність та ін.), залишається незамінною сировиною для виготовлення одягу. Щодо баранини, то вона за якістю не поступається свинині та яловичині. Відмінною особливістю баранини є те, що у жирі міститься невелика кількість холестерину. Якщо у жирі свинини його 74,5 -126 мг %, у яловичому – 75%, то в баранячому – тільки 29 мг %. Популярні в Україні породи: тонкорунні (асканійська тонкорунна вівця та прекоп) – 34,6%; напівтонкорунні (цигайська вівця) – 25,0%; українські м'ясо-вовнові з кросбредною вовною – 2,5%; грубововнові – 3,7%; каракульські та сумшкові – 5,7% [6, 7].

Вівчарство – значне джерело виробництва м'яса. Так, частка баранини в м'ясно-балансі країни займає від 5-6,5%, а в окремих регіонах країни, де вона є необхідним продуктом для приготування національних блюд, досягає 30% і більш [2].

Великим попитом серед населення користується продукція з овечого молока. З нього виробляють сири різних видів, бринзу, інші продукти. Вівчарство – основна база сировини для хутрової, шубної і шкіряної промисловості. З овчин виготовляють теплі і красиві манто, кожухи, головні убори, коміри, хутрове взуття тощо. Великим попитом користуються смушки каракульських та сокільських овець. Тому в перспективі виробництво продукції вівчарства повинно інтенсивно зростати [3, 9].

Успішний розвиток вівчарства значною мірою залежить від врахування біологічних особливостей овець, які, на відміну від інших жуйних, здатні споживати значно більше видів рослин. Вони невибагливі до кормів, досить ефективно використовують поживні післяякісні залишки, а також залишкову рослинність пасовищ після випасання на них інших видів тварин [8].

Постановка завдання. Метою дослідження було вивчення породних особливостей овець та їх вплив на продуктивні показники.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для проведення експерименту було сформовано 2 групи вівцематок породи меринос за принципом пар аналогів у віці 2,5 року по 50 голів, що містилися в одній отарі. Вівцематки першої групи запліднювали породою меринос і були контролем, другої групи – спермою баранів породи дорпер.

Таблиця 1

Схема досліду

Група	Порода, породність				Кровність потомства
	Барани	n	Матки	n	
1	Меринос	3	Меринос	50	M1
2	Дорпер	3	Меринос	50	1/2 Д2 + 1/2М

Примітка: 1 – меринос, 2 – Д дорпер

Плодючість маток визначали як відношення кількості живих, мертворождалих, абортіваних ягнят до кількості маток, що народили виражене у відсотках. Збереження молодняку на момент відлучення в 4 місячному віці – відсотковим співвідношенням кількості відібраних ягнят, до кількості живих ягнят при народженні.

Жива маса молодняку – шляхом індивідуального зважування тварин вранці до годування та напування – при народженні з точністю до 0,1 кг; у 4 та 6-місячному віці – з точністю до 0,5 кг. На підставі даних, отриманих при зважуванні тварин, розраховувався абсолютний, середньодобовий та відносний приріст живої маси. Динаміку росту та особливості статі оцінювали шляхом індивідуального взяття промірів, що характеризують особливості екстер'єру та загальний розвиток тварин у 4 місячному віці. Пропорційність статі вивчили шляхом обчислення індексів. Для прижиттєвої оцінки м'ясності використовували індекс компактності, м'ясо-кістковий та м'язово-кістковий показники.

Для вивчення м'ясної продуктивності та її формування за період відгодівлі проводився контрольний забій 5-ти типових баранчиків з кожної піддослідної групи у 6-місячному віці. При цьому визначалися забійні якості, морфологічний та сортовий склад туш, хімічний склад м'яса та його калорійність.

Сортовий склад м'яса оцінювали шляхом розрубання та відділення кожного сорту. Морфологічний склад туші визначали обвалкою напівтуш, визначенням маси м'якоти та кісток, а також коефіцієнтом м'ясності. Площа «м'язового вічка» (см²) вивчали шляхом виміру на папері відбитка зрізу найдовшого м'яза спини між 12-м і 13-м грудними хребцями. Оплату корму приростом живої маси вивчали протягом 60 днів на баранчиках з 4 до 6-місячного віку. Для проведення досвіду було відібрано по 10 тварин, типових для своїх груп. Вивчення поїдання кормів баранчиками проводили виходячи з щоденного обліку заданих кормів та його залишків. Масу немитої вовни враховували індивідуально у всіх тварин відразу після стрижки та після відокремлення нижчих сортів у віці 5 міс. шляхом зважування рун з точністю до 0,1 кг. Для визначення маси митої вовни визначали відсоток виходу митий вовни шляхом промивання проб, взятих із настриженої вовни після класування. Фізико-технічні властивості вовни вивчалися за зразками вовни, відібраними у 10 баранчиків кожної групи в період стрижки у 5-місячному віці.

Ефективність ведення вівчарства, у значній мірі визначається показниками багатоплідності вівцематок з збереженням отриманого приплоду. Плодючість залежить від багатьох факторів. Основними з них є: вік, жива маса, порода, походження, якість сперми, вгодованість маток, рівень і якість годування.

Плодючість вівцематок відноситься до ознак з невисокою успадкованістю. У той же час рівень плодючості вважається важливим показником адаптації овець до умов середовища та систем утримання.

У зв'язку з різноманіттям факторів, що впливають на відтворювальні якості маток, та невисокою спадковою обумовленістю плодючості, відбір за цією ознакою слід проводити на основі обліку багатоплідності по всіх окітах у батьків та потомства.

За підсумками запліднення і ягнення було встановлено основні параметри відтворювальних властивостей вівцематок. Так, запліднюваність у вівцематок дослідної групи була на 2% вищою порівняно з контролем (табл. 2).

Даний факт можна розглядати як позитивну тенденцію в аналізованому варіанті схрещування. За результатами ягнення від вівцематок дослідної групи було отримано 59 ягнят, що більше, ніж у контрольній групі на 6 голів або на 11,3% відповідно. Перевага стала наслідком того, що в 2 групі у п'яти вівцематок народилися двійні, тоді як у контрольній групі тільки одна вівцематка привела двійню.

Таблиця 2

Відтворювальна здатність маток

Показник	Тип народження	Група	
		1	2
Осіменено маток, гол.		50	50
Запліднюваність, %		96	98
Отримано приплоду, гол	одинці	24	26
		27	23
	двійні		5
		2	5
Усього отримано ягнят, гол.		53	59
Кількість ягнят до відлучення, гол.		50	57
Збереження ягнят, %		94,3	96,6
Плодючість маток, %		110,4	120,4

Збереження чистопородного молодняку в підсосний період становила 94,3%, що менше, ніж у помісних ягнят 2 групи на 2,3%. В результаті плодючість маток 2 дослідної групи була вищою на 10,0%. Викладені вище дані та їх аналіз дозволяють зробити висновок про те, що використання баранів породи дорпер для запліднення вівцематок породи мерінос підвищило плодючість у дослідній групі на 10%. Аналізована комбінація схрещування порід овець дає підставу припускати, що помісні ягнята, будучи гетерозиготними, були більш життєздатними, ніж чистопородні, на що вказує рівень збереження молодняку до відлучення в піддослідних групах.

Одним з найважливіших показників, що характеризують ріст та розвиток, продуктивність та відтворювальні якості тварин, є жива маса. Знання закономірностей зміни живої маси з віком необхідно для порівняння та оцінки тварин за цим показником у різні періоди життя. Рівень продуктивності значною мірою взаємопов'язаний із розмірами тварини, зміною живої маси за періодами вирощування. На зміну величини живої маси впливають численні чинники: стать, вік, породність, вгодованість, рівень годівлі, стан здоров'я.

Основними показниками росту та розвитку тварин є жива маса та її приріст. Це найважливіші господарсько-біологічні ознаки, що характеризують ступінь розвитку організму, рівень його м'ясної продуктивності, ефективність та доцільність використання тварин. Зростання та розвиток тварин розглядають з одного боку, як зростання розмірів тіла та збільшення живої маси, а з іншого – як розвиток або зміна форм та пропорцій тіла в процесі зростання.

Зростання, як процес, може характеризуватись трьома основними елементами: інтенсивністю (швидкістю), тривалістю та періодичністю. Численними дослідженнями встановлено, що зростання тварин протягом життя проходить нерівномірно, оскільки у різні періоди органи та тканини ростуть і розвиваються з різною інтенсивністю.

Результати вирощування піддослідних тварин від народження до 6-місячного віку показали, що в залежності від походження ягнята розрізнялися живою масою (табл. 3).

Найбільшою живою масою у всі періоди постембріогенезу відрізнялися помісні тварини. Так, при народженні жива маса двопородних помісей становила 3,72 кг, що більше у порівнянні з контролем на 0,32 кг або 9,4%. Аналогічна тенденція зберігається у період відлучення ягнят.

Таблиця 3

Динаміка живої маси баранчиків різного походження, кг, n=10

Вік, міс	Групи	
	1	2
При народженні	3,40±0,06	3,72±0,08
4	25,70±0,17	29,0±0,19
6	31,84±0,22	35,60±0,64

У 6-місячному віці різниця на користь помісних тварин у порівнянні з чистопорідними однолітками склала відповідно 3,76 кг або 11,8%.

Помісні ягнята мають більш високу скоростиглість, ніж контрольні баранчики, тому що вже в 4-місячному віці вони досягають за живою масою забійних кондицій (більше 28 кг) і можуть бути реалізовані для отримання м'яса.

У таблиці 4 наведено дані, що свідчать про ефективність промислового схрещування.

Таблиця 4

Порівняльний вираз гібридної сили

Група	Відсоток ягнят, відлучених від запліднених вівцематок	Середня жива маса ягнят при відлученні, кг	Маса відлучених ягнят на суягну матку, кг	Збільшення	
				кг	%
1	100	25,7	25,7	-	100
2	114	29,0	33,1	7,4	128,8

Збільшення маси вирощених ягнят на суягную матку у помісей щодо контролю становило 35,4%. Для практичної селекції важливими є показники прижиттєвої оцінки м'ясної продуктивності. Існує певний корелятивний зв'язок промірів тварин зі своєю живою масою. У м'ясо-вовняних овець їхня жива маса найбільш тісно пов'язана з такими промірами, як коса довжина тулуба та обхват грудей. Щонайменше ця залежність виражена у зв'язку з висотою в холці, шириною та глибиною грудей. Коефіцієнт кореляції між обхватом грудей та живою масою становить 0,78, масою туші – 0,77, масою пісного м'яса – 0,60. Для прижиттєвої оцінки м'ясності, зокрема забійного виходу туші, доцільніше користуватися індексом компактності (К) (табл. 5):

Таблиця 5

Показники прижиттєвої оцінки м'ясності

Група	Індекс компактності (К)	
	4 місяці	6 місяців
1	5,89	6,65
2	6,02	6,71

Індекс компактності у 4 та 6-місячному віці був вищим у помісних тварин. Показники зміни живої маси тварин не дають повною мірою можливості виявити особливості росту окремих періодів життя.

Важливим показником, що характеризує швидкість росту молодняка овець, є середньодобовий приріст живої маси. Аналіз даних середньодобового приросту показує, що під час постембріонального розвитку більшою швидкістю росту характеризувалися помісні тварини (табл. 6). Помісні баранчики перевершували своїх чистопородних однолітків за середньодобовим приростом живої маси в період від народження до відлучення на 13,3%, від 4 до 6 місяців – на 7,5%.

Найбільш високий абсолютний приріст у молочний період виявився у 2 групі. Їхня перевага над чистопородними однолітками склала 2,98 кг або 13,4%. У період відгодівлі також спостерігалися високі прирости живої маси та максимальний абсолютний приріст мали помісні баранчики. У помісного молодняка він становив 6,60 кг, що у 7,5% вище, ніж в чистопородного.

Показником відсоткового збільшення росту є відносний приріст живої маси. У період від народження до відлучення чистопородні баранчики і помісі з кровністю 1/2М+1/2Д мали дещо більший відносний приріст живої маси. У період

відлучення до 6 місяців коефіцієнти росту помітно знизилися і відмінності між крайніми варіантами знаходилися в межах 1-2%. Отже, використання баранів породи дорпер на матках породи мерінос вплинуло на ріст отриманого від них потомства. Це підтверджується високими показниками живої маси та середньодобових приростів. Загалом тварини піддослідних груп росли і розвивалися відповідно до загальнобіологічних закономірностей.

Таблиця 6

Динаміка показників росту піддослідного молодняка овець

Група	Вікові періоди, міс		
	0-4	4-6	0-6
Середньодобовий приріст, г			
1	165,2±3,34	102,3±1,12	145,8±3,10
2	187,2±4,15	110,0±1,72	163,5±2,09
Абсолютний приріст, кг			
1	22,30±0,22	6,14±0,11	28,44±0,41
2	25,28±0,31	6,60±0,08	31,88±0,32
Відносний приріст, %			
1	153,2±1,35	21,2±0,35	161,4±1,15
2	154,5±1,48	20,4±0,42	162,1±1,47

При вивченні особливостей статі тварин особлива увага приділяється розвитку кістяка, що визначає, значною мірою, їхній екстер'єр. Екстер'єр, будучи зовнішнім виразом конституції, має важливе значення у пізнанні біологічних та господарських особливостей тварини. Тваринники ще до вироблення методів заводського розведення тварин застосовували несвідомий відбір тварин, що відрізнялися кращою статурою, пов'язаною з корисною продуктивністю.

У нашому експерименті ріст та розвиток ягнят вивчалися як шляхом зважування, так і взяття промірів окремих статей тіла при народженні, у 4- та 6-місячному віці. Помісні та чистопородні баранчики розрізнялися за лінійними промірами у всі вікові періоди (табл. 7).

Помісні ягнята відрізнялися від чистопородних більшим розміром, що підтверджується великими промірами висоти в холці та крижах, косої довжини тулуба. У баранчиків 2 групи порівняно з чистопородними однолітками були вищими показники промірів тулуба, а саме: ширини в маклоках (при народженні на 3,3; у віці 4 місяців – на 2,9, у 6 місяців – на 13,7% відповідно; – 10,9%.

Також встановлено перевагу помісей над меріносовими баранчиками по довжині тулуба, глибині та обхвату грудей. Помісні баранчики мали найкращий розвиток грудний клітини, як ознака, яка характерна для овець м'ясної продуктивності. Окремо взятий промір в абсолютних показниках не характеризує екстер'єр тварин, оскільки розглядається ізольовано, поза зв'язком з іншими. Більш досконалим є метод розрахунків вираженого у відсотках відношення анатомічно пов'язаних між собою промірів, що характеризують пропорції тіла тварини.

Були розраховані найпоширеніші індекси, з допомогою яких можна встановити пропорційність у розвитку тварин різних генотипів. Дані про величину індексів статі представлені в таблиці 8.

Таблиця 7

Проміри статей тіла підослідних баранчиків, см

Проміри	Групи тварин	
	1	2
При народженні		
Висота в холці	34,2±0,19	34,8±0,27
Висота в крижах	34,7±0,21	35,1±0,41
Коса довжина тулуба	29,6±0,27	30,2±0,46
Глибина грудей	12,8±0,15	13,3±0,11
Ширина грудей	8,9±0,10	9,0±0,11
Ширина в маклоках	9,2±0,13	9,5±0,12
Обхват грудей	37,3±0,23	37,6±0,27
Обхват п'ясти	6,5±0,07	5,8±0,08
У віці 4 місяців		
Висота в холці	58,5±0,40	60,3±0,44
Висота в крижах	58,9±0,38	61,0±0,42
Коса довжина тулуба	62,7±0,29	65,4±0,31
Глибина грудей	23,1±0,5	24,2±0,11
Ширина грудей	17,0±0,12	18,7±0,15
Ширина в маклоках	18,4±0,17	18,94±0,21
Обхват грудей	69,5±0,28	73,6±0,24
Обхват п'ясти	8,0±0,08	7,4±0,05
У віці 6 місяців		
Висота в холці	63,3±0,41	65,8±0,37
Висота в крижах	63,5±0,25	67,8±0,21
Коса довжина тулуба	67,2±0,29	69,8±0,30
Глибина грудей	25,0±0,20	26,8±0,18
Ширина грудей	18,2±0,15	20,20,12
Ширина в маклоках	18,9±0,23	21,5±0,19
Обхват грудей	71,2±0,29	76,5±0,41
Обхват п'ясти	8,5±0,09	8,0±0,07

У 6-місячному віці суттєвих відмінностей за індексом високоногості і розтягнутості між групами зазначено не було. Грудний індекс характеризує відносний розвиток грудей. Двопородні поміси мали максимальне значення цього показника – 78,2%, що більше чистопорідних однолітків на 5,4%. Певною перевагою за індексом збитості характеризувалися баранчики 2 групи – 109,5%, що вище на 3,6%, ніж у контролі. Найменшим індексом кісткості характеризувалися поміси, що говорить про легкість кістяка. Тазо-грудний індекс характеризує розвиток ширини передньої частини тулуба по відношенню до задньої. Найбільшою величиною цього індексу характеризувалися помісні баранчики. Вони перевершували мериносових однолітків на 10,1%. Двопородні ягнята на відміну від чистопородних з добре розвиненою грудною клітиною тулуба, полегшений кістяк, а загалом

набувають у першому поколінні від породи дорпер деякі особливості статури, властиві тваринам м'ясного напрямку продуктивності.

Таблиця 8

Індекси тілобудови баранчиків різного походження у 6-місячному віці, %

Індекси тілобудови	Групи тварин	
	1	2
Довгоногості	60,5	59,3
Розтягнутості	106,1	106,1
Тазо-грудний	96,3	106,4
Грудний	72,8	78,2
Перерослі	100,3	103,0
Збитості	105,9	109,5
Масивності	112,4	116,3
Костистості	13,4	12,1

Висновки та пропозиції. Помісні ягнята відрізнялися від чистопородних більшим розміром, що підтверджується великими промірами висоти в холці та крижах, косої довжини тулуба. Були розраховані найпоширеніші індекси, з допомогою яких можна встановити пропорційність у розвитку тварин різних генотипів. У 6-місячному віці суттєвих відмінностей за індексом високоногості і розтягнутості між групами зазначено не було. Грудний індекс характеризує відносний розвиток грудей. Двопородні помісі мали максимальне значення цього показника – 78,2%, що більше чистопорідних однолітків на 5,4%. Певною перевагою за індексом збитості характеризувалися баранчики 2 групи – 109,5%, що вище на 3,6%, ніж у контролі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аверчева Н. О. Перспективи ефективного розвитку галузі вівчарства. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2020. Вип. 2. С. 57-68.
2. Бургу Ю.Г. Товарознавча характеристика продукції вівчарства. монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ. 2011. 126 с.
3. Бусенко О.Т., Скоцик В.Є., Маценко М.І. Технологія виробництва продукції тваринництва. Підручник. К.: Аграрна освіта, 2013. 492 с.
4. Вдовиченко Ю.В., Жарук П.Г. Генетичні ресурси овець в Україні. Вісник аграрної науки. Київ. 2019. № 5 (794). С. 38–44.
5. Жарук Л. В., Коваль Т. С., Козак О. А. Розвиток світового ринку продукції вівчарства. Економіка АПК. 2020. № 8. С. 60-71.
6. Калетнік Г.М., Кулик М.Ф., Петриченко В.Ф., Хорішка В.Д. Основи перспективних технологій виробництва продукції тваринництва: навч. посіб. Вінниця, 2007. 583 с.
7. Китаєва А. П., Безалтична О. О. Проблеми сучасного розвитку вівчарства. Тваринництво України. 2016. № 1-2. С. 2-4.
8. Славкова О.П., Ковальова О.М. Перспективи розвитку вівчарства. Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. 19. 2017. С. 101-106.
9. Сушарник Я.А. Аналіз сучасного стану ринку вівчарства. Науковий Вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № 9–10 (286–287). С. 92–98.